

В.В. Семененко,
науковий керівник – К.Ф. Черкашина,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ПРОБЛЕМА ПІДРОБКИ ГРОШЕЙ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

Проблема підробки грошей виникла майже одночасно з розвитком товарно-грошових відносин, коли товарні гроші (хутро, сіль, прянощі та інше) замінювалися готівковими. Ще тоді фальшивомонетники, переслідуючи свої меркантильні інтереси, завдавали значної шкоди економіці держави, підриваючи таким чином її імідж та економічну безпеку. В умовах інтеграційних перетворень у світі та розвитку економічних відносин проблема підробки грошей стає більш актуальною.

Оскільки готівкові розрахунки в Україні займають більшу питому вагу у порівнянні з безготівковими, ми досліджуємо проблему підробки паперових грошей, адже саме вони є постійно в обігу, та саме ними з-поміж інших видів грошей ми користуємося найчастіше.

Метою дослідження є дослідити збитки від підробки паперових грошей; регіони, в яких була вилучена найбільша кількість підробок, а також канали постачання фальшивок у готівковий обіг України. У результаті цього дослідження маємо запропонувати можливі шляхи вирішення проблеми підробки грошей.

Для дослідження збитків були використані статистичні дані динаміки грошової маси в Україні, номінального обсягу ВВП, а також статистика щодо кількості фальшивих готівкових грошей за аналогічні періоди. За допомогою рівняння І. Фішера було визначено швидкість обороту однієї грошової одиниці, що дало змогу більш точно визначити можливі збитки від підробок грошей. Так, у 2003 році за півроку було вилучено 35,5 млн. доларів США, які завдали збитків на суму 199,6 млн. доларів, що у гривнях склало 998,0 млн. грн. Збитки від фальшивих євро становлять у гривневому еквіваленті 352,5 млн. грн. Тобто, як ми бачимо, статистика не втішає, і наша країна, навіть за такої малої частки фальшивих грошей в обороті (1-1,5 %), втрачає великі суми грошей.

У 2005 році та у наступних ця сума лише невпинно збільшується.

Провівши порівняльну характеристику по регіонах України, ми можемо сказати, що більше за інших потребують уваги такі регіони, як: Донецька, Київська, Дніпропетровська, Харківська області. Значні збитки зазнають від підробки грошей (більшої мірою від імпорту

фальшивих грошей) такі прикордонні області, як Львівська, Житомирська та Одеська. Саме ці області складають так звану “зону ризику” для грошового обігу України.

Проводячи дослідження, ми виявили два основні потоки підроблених грошей: з Польщі та з Росії, а також експортерами фальшивих грошей є Молдова та Болгарія.

Також було виявлено найбільш “популярні” серед порушників законодавства банкноти. Ними виявились купюри у 20 гривень, а серед доларів – банкноти номіналом у 100 дол. США.

Підбиваючи висновки нашого дослідження, ми можемо запропонувати такі шляхи вирішення проблеми підробки грошей, як перехід на безготівкові розрахунки, особливо у тих регіонах, де було зафіксовано найбільше правопорушень, оскільки ці області є найбільш економічно розвинутими і мають більший грошовий оборот у порівнянні з іншими. Цей перехід можна здійснити шляхом розвитку та вдосконалення інфраструктури безготівкових розрахунків. Іншим дієвим методом ми бачимо корегування законодавства та внесення поправок, що зроблять його більш суворим до порушників. Потребує посилення також митний контроль, який дасть змогу обмежити імпорт фальшивих грошей. Це не дасть 100 % припинення підробки грошей, але принаймні зменшить її обсяги.

Семененко, В.В. Проблема підробки грошей в Україні та шляхи її вирішення [Текст] / В.В.

Семененко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: погляд у майбутнє: зб.

тез доповідей за матеріалами Десятої науково-практичної конференції студентів (26 квітня 2007 р). –

Суми: УАБС НБУ, 2007. – С. 41-43.